

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sectio I. Pelagianorum & Semipelagianorum errores circa gratiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO CXIII.

De necessitate gratiæ.

HUMANÆ naturæ imbecillitatem, quamque exigua ejus sint ad rectè operandum, virtutemque exercendam vires declaravimus. Ad ejus proinde inopiam infirmitatemque sublevandam Deus auxilium ei supernaturale providit, cujus ope se supra se elevet, nec humi amplius repat, sed quicquid intra naturæ limites est transcendens, operationes cœlo aternæque beatitudine dignas eliciat. Hac ergo Disputatione quanta eximii hujus doni necessitas sit explicabimus, prius tamen qui gratiæ hostes, qualésque olim circa eam errores fuerint exponemus.

SECTIO PRIMA.

Pelagianorum & Semipelagianorum errores circa gratiam.

I.
Divinam gratiam impugnavit Pelagius, & semipelagiani.

DIVINÆ gratiæ præstantiam ac necessitatem ex Christianis primus impugnavit Pelagius, cui ex parte adhaerunt Semipelagiani, seu Pelagianorum, ut aunt, reliquæ, qui licet gratiam penitus non sustulerint ut Pelagius, minus tamen dignè de eadem senserunt, ut eorum recensitis erroribus constabit.

II.
Dicebat in primis Pelagius mortem non esse pœnam peccati.

Item Adami peccatum illi soli aiebat nocuisse, non posteris.

Gratiam omnem, aëtiis, supernaturales negabat.

III.
Quid gratiæ nomine intelligebat Pelagius.

Agnoscebat gratiæ legem & doctrinam.

Varii itaque fuerunt Pelagii errores, quos inter alios refert S. Augustinus præcipuè Epist. 106. ac 107. & habentur in actis Concilii Palæstini, relatis à Patre Vasquez in fine primæ 2.^æ, Suarez Prolegomeno sexto, esp. tertio, & aliis. Aiebat primò mortem non fuisse pœnam peccati, sed primum hominem ab initio creatum fuisse mortalem. Secundò Adami peccatum assererat illi soli nocuisse, nec quidquam inde detrimenti in posteros esse derivatum. Infantes proinde omnes in eo statu nasci affirmabat, in quo primò creatus est primus parens, eoque, licet sine baptismo è vitâ decedant, vitam aternam obtinere posse. Tertio gratiam, non habitualem tantum, sed actualem etiam omnem, actusque supernaturales negasse videtur: nullam denique dari operationem aiebat, naturales vires excedentem, quæque solius liberi arbitrii virtute exerceri nequeat.

Omnia proinde naturæ, gratiæ nihil tribuebat: & quamvis gratiam aliquam agnoscere tandem cogeretur, per gratiam tamen aliud nihil, quàm naturales hominis potentias, liberumque ipsum arbitrium, nobis à Deo gratis concessum intelligebat, ut hac ratione voce tenus gratiam agnosceret, Patrum in se censuras eluderet. Gratiam etiam legis & doctrinæ admitebat. Christum præterea magnam esse gratiam hominibus à Deo præstitam dicebat, gratiam verò omnem peculiarem sive internam, sive externam auxiliatricem negabat. Imò nec concursum etiam ipsum Dei generalem agno-

visse à multis creditur, hoc enim sonare videtur decima illius propositio ibidem relata, quæ sic habet: Non est liberum arbitrium, si Dei indigeat auxilio, quoniam in propria voluntate habet unusquisque facere aliquid, vel non facere. Hi sunt errores Pelagii quos hic breviter adnotasse oportuit, alia enim plurima ei in Concilio illo Palæstino seu Diospolitano objiciebantur, quæ isthic referre nostra in præsentia non interest.

Dum in hos Pelagii errores acriter inveheretur S. Augustinus, & præstantiam gratiæ, ejusque necessitatem extolleret, huic ejus doctrinæ opposuerunt se nonnulli, pii alioquin & catholici, magnæque in Ecclesiâ turbas concitaverunt. Hi itaque, licet veram gratiam non negarent, imò necessariam eam ad salutem non facilius tantum (ut tandem fateri visus est Pelagius) sed simpliciter consequendam esse dicerent, hujus tamen collationem in actus quosdam solis arbitrii viribus elicitos, tantum in causam illius meritoriam refundebant, sicque tandem naturæ tanquam radici totum tribuebant. De hoc illorum errore sic scribit S. Augustinus Epist. 105. iam conclamantium religiosorum, & piorum vocibus pressi, ita fatentur ad habendam, vel faciendam justitiam divinitus hominem juvari, ut sui præcedat aliquid meriti &c. suo putantes præire merito illum, de quo audiam, quis prior dedit illi, & retribuetur ei.

Hi itaque, esto ad justificationem perfectam, ad progrediendum in virtutibus, ad salutem denique consequendam, necessariam esse gratiam asserent, in quo ex parte mitigabant errorem Pelagii, qui homines solis liberi arbitrii viribus posse actus quosque meritorios elicere aiebat, & vitam aternam consequi, dicebant nihilominus ad primam etiam gratiam sive excitantem, sive cooperantem in nobis præcedere inchoationem quandam, vel conatum purè naturalem, per quem homines gratiam illam promerentur. Hanc verò inchoationem dicebant esse vel actum fidei naturalem, vel desiderium salutis, orationem humanam, aut alium bonum usum liberi arbitrii. Quoad parvulos verò, in quibus nulla omnino erant opera bona, dicebant alios remedium peccati originalis habere, & salutem

Negasse videtur Pelagius concursum Divinæ naturalem.

IV.
Hos Pelagii errores impugnavit S. Augustinus sese opposuerunt Semipelagiani.

Semipelagiani in initium gratiæ tribuebant naturam.

S. Augustinus.

V.
Pelagii errorem ex parte mitigabant semipelagiani.

In quam inchoationem illum tribuebant.

Qua eorum fuerit circa parvulos opinio.

VI.

Huius Semipelagianorum erroris præcipuus defensor fuit Cassianus.

Vnde dicit Semipelagiani.

Cassianus non est censendus hæreticus.

VII.

Cassiani error damnatus fuit in Conc. Arausicano.

VIII.

Erravit Cornel. Iansenius circa hanc Semipelagianorum hæresim.

salutem consequi, alios sine huiusmodi remedio è vitâ decedere, intuitu scilicet inchoationis huius & conatus naturalis, quem prævidebat Deus adhibituos fuisse illos, hos non adhibituos, si diutius vixissent, & ad adultam ætatem pervenissent.

Præcipuus erroris huius defensor fuit Cassianus, licet & inter errores Pelagii obiter referatur. Quamvis autem nonnulli Cassianum excusare conentur, frustra tamen, ut latè ostendit Suarez Propilegomeno quintò, cap. 5. num. 6. & sequentibus, cum non obiter tantum hoc assererit, sed multa in illius defensione scripserit. Qui ergo hac incedebant viâ, Semipelagiani vocabantur, quod ex parte tantum Pelagio adhererent, nec gratiam ad omne meritum, sed ad primum tantum necessariam esse negaverint. Etsi vero erraverit Cassianus, & occasione etiam huic errori dederit, in quem proinde acerrimè injectus est S. Prosper in libro contra eum edito, quem inscripsit *contra collatorem*, hæreticus tamen censendus non est, cum eo tempore quo hoc ipse assererat, nulla contra hanc doctrinam lata adhuc esset censura ab Ecclesiâ.

Hic tamen error postea damnatus est in Concilio Arausicano in Galliâ, quod licet provinciale tantum fuerit, nec postea à summo Pontifice confirmatum, ejus tamen canones censentur infallibiliter Fidei veritatem continere eo quod approbatione antecedente à Pontifice essent confirmati, & à Patribus illis non tam conditi, quàm promulgati.

Hinc constat errasse Cornelium Iansenium, dum diceret, Semipelagiani admittebant prævenientis gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus, etiam ad initium Fidei, & in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam, talem esse, cui posset humana voluntas resistere, vel obtemperare. Nil tamen opus huius impugnationi erroris diutius insistere, cum Apostolicæ sedis calculo sit rejectus, & anathemate percussus; illam namque propositionem Innocentius decimus, qui ad Ecclesiæ clavum tunc sedebat, *Falsam & hæreticam* declaravit, & uti talem damnavit.

SECTIO SECUNDA.

De necessitate gratiæ ad opus bonum morale.

I. Nihil omnino agere potest homo sine Dei auxilio.

II.

Certum est hominem opus nullum supernaturale facere posse sine gratiâ.

III.

Prima nonnullorum sententia affirmat nullum omnino

Uo hic in primis supponenda: primum est, in nullo omnino statu, ne quidem naturæ integræ, potuisse hominem bonum aliquod opus exercere sine auxilio, seu concursu Dei. Hoc contra Durandum & Dolam latè probavi Disp. 28. & 29. Phys. ubi ostendi Deum, non virtutem tantum in actu primò operatricem rebus omnibus conferre, sed eum iis etiam ad singulas earum actiones immediatè & proximè concurrere, & sine hoc Dei auxilio, nil planè fieri posse.

Secundò tanquam certum supponendum, hominem in nullo etiam statu posse ullum bonum supernaturale, seu virtutis infusæ, sine gratiâ & peculiari Dei auxilio operari: ita S. Thomas 1. 2. q. 109. art. 2. nec ullus hæcenus Doctorum inventus est, qui oppositum apertè docuerit, nec citra gravem errorem doceri à quoquam potest.

Auctores ergo aliqui ita necessariam Dei gratiam existimant, ut nullum omnino opus, non supernaturale tantum, sed nec virtutis etiam moralis, sine gratiâ per Christum fieri posse affirmant: ita in primis Vasquez 1. 2. d. 190. ubi fufissimè hanc

sententiam defendit, & pro eadem plures auctores cap. 2. & 3. adfert, ut S. Thomam, Albertum, Alexandrum, Gregorium & alios: ex quibus tamen multos P. Suarez 1. p. lib. 2. de prædestinatione, cap. 11. & alii ostendunt fuisse in contrariâ sententiâ: ex iis etiam nonnulli, licet gratiam ad opus bonum morale requirant, diverso tamen sensu à Patre Vasquez. Aliqui tamen nuperrimè hanc sententiam sunt secuti, ut Maratus hic, & alii.

Probat primò sententiam suam Vasquez ex Scripturâ: dicit enim Christus Joannis 15. v. 5. *Sine me nihil potestis facere*: item 1. ad Corinth. 4. v. 7. ait Apostolus, *Quid habes quod non accepisti, &c.* deinde 2. ad Corinth. 3. v. 5. *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est*, & similia multa passim reperiuntur in Scripturâ, quæ hanc sententiam suadere videntur. Sed contra primò: hæc enim probarent contra Vasquez homines ne opus quidem aliquod indifferens sine gratiâ per Christum exercere posse. Contra secundò: nam hinc etiam sequeretur, non cogitationem tantum congruam, seu efficacem, ut contendit Vasquez, sed nec inefficacem, seu sufficientem haberi sine gratiâ per Christum, cum juxta hunc locum Apostoli, etiam sufficientia nostra ex Deo sit.

Respondetur itaque in his & similibus locutionibus non esse sensum, nihil omnino posse nos sine speciali Dei auxilio, seu peculiari gratiâ præstare, sed solum nihil posse spectans ad veram pietatem, seu conducens ad vitam æternam, & supernaturalem beatitudinem consequendam: quo sensu dicit Apostolus 1. ad Corinth. 12. v. 3. *Nemo potest dicere Dominus Iesus nisi in Spiritu sancto*, hoc est meritorie & prout oportet ad obtinendam salutem; nam si merè loquamur de potestate illud seu aliud dicendi, certum est posse quemvis cum concursu generali Dei id vel aliud dicere absque speciali auxilio. Unde Concilium Tridentinum sel. 6. can. 3. de his rebus loquens neminem ait quidquam boni præstare posse *sicut oportet* sine gratiâ & Spiritus sancti inspiratione. Eandem particulam adhibet Concilium Arausicanum, & can. 7. affirmat neminem quidquam boni per naturæ vigorem præstare aut cogitare posse, non simpliciter & absolute, sed nihil boni quod ad vitam æternam salutem pertinet, seu ut expedit.

Qua etiam ratione intelligendi sunt sancti Patres, dum dicunt, nihil nos agere sine Deo, id est nihil spectans ad verum Dei cultum, & opera pietatis, vel ad salutem consequendam: quas particulares restringentes addunt ipsi interdum, quod expressè facit S. Augustinus lib. de gratiâ Christi, de bono perseverantiæ, & alibi; & licet eas non adderent, secundum subjectam tamen materiam hoc modo intelligi deberent, cum hæc esset quæstio inter ipsos tunc & Pelagium ac Semipelagianos controversa, utpote qui dicebant posse homines, vel omnia vel aliquid saltem meritorium, & ad vitam æternam obtinendam conducens sine peculiari Dei auxilio præstare; quod negant Patres. Quare in Concilio Diospolitano coegerunt Pelagium propositionem illam retractare, qua negabat ad singulos actus necessarium esse Dei adiutorium, nempe ad singulos actus de quibus ibi erat sermo: nisi fortè quis subinde intelligere eos velit de concursu generali, quem etiam, ut diximus, multi putant Pelagium negasse.

Tandem ad id quod tantopere urget Vasquez, Patres nimirum, ac præcipuè S. Augustinum asserere hominem

opus bonum morale fieri posse sine gratiâ per Christum.

IV.

Frustra contendit Vasquez hanc sententiam probare ex divinis literis.

V.

Scriptura sanctorum docet, nihil facere hominè posse conducens ad vitam æternam sine gratiâ.

Idem tradit Concilium Tridentinum & Arausicanum.

VI.

Quo sensu dicant Patres, nos nihil agere posse sine Deo.

Quamofret quæstio inter Patres & Pelagium tunc controversa.

VII.

Quid velint Patres dicere deus hominem